

МОЗ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР НАУКОВОЇ МЕДИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
ТА ПАТЕНТНО ЛІЦЕНЗІЙНОЇ РОБОТИ
(УКРМЕДПАТЕНТІНФОРМ)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ
ЛИСТ

про наукову (науково-технічну) продукцію, отриману за результатами наукової, науково-технічної та науково-організаційної діяльності підприємств, установ, організацій Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України, Національної академії медичних наук України призначену для практичного застосування у сфері охорони здоров'я

м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Український центр наукової медичної інформації
та патентно-ліцензійної роботи
(Укрмедпатентінформ)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

ПРО НОВОВВЕДЕННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

№ 332 - 2015

Випуск 17 з проблеми
«Гігієна навколишнього середовища»
Підстава: Рішення ПК
«Гігієна навколишнього середовища»
Протокол № 7 від 03.11. 2015 р.

НАЧАЛЬНИКАМ ГОЛОВНИХ УПРАВЛІнь
ДЕРЖСАНЕПІДСЛУЖБИ УКРАЇНИ

ВИКОРИСТАННЯ АНКЕТНОГО ОПИТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ ДЛЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ПИТНОЇ ВОДИ

УСТАНОВИ-РОЗРОБНИКИ:

ДУ «ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА МЕДИЧНОЇ ЕКОЛОГІЇ
ІМ.О.М.МАРЗЄЄВА НАМН УКРАЇНИ»

ДЗ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
МОЗ УКРАЇНИ»

УКРМЕДПАТЕНТІНФОРМ
МОЗ УКРАЇНИ

А В Т О Р И:

д.мед.н., проф. ПРОКОПОВ В. О.
н.с. ЛІПОВЕЦЬКА О.Б.
к.мед.н., доц. ГРИГОРЕНКО Л.В.

м. Київ

Суть впровадження:

пропонується анкета, яка включає в собі коло питань, спрямованих на отримання від населення даних щодо їх оцінки якості питної води, що вони споживають, котрі можуть бути використані для обґрунтування пропозицій з покращення стану питного водопостачання в кожному конкретному регіоні (населеному пункті)

Пропонується для впровадження в роботу державних установ обласних та міських лабораторних центрів ДСЕС України з дослідження факторів навколишнього середовища, центрів громадського здоров'я, лабораторій гігієни водопостачання та охорони водоймищ.

Інформація з даними анкетного опитування населення може бути корисною для установ державної санітарно-епідеміологічної служби України, а також обласних та міських лабораторних центрів ДСЕС України, які здійснюють поточний контроль за якістю питної води та господарсько-питним водопостачанням, громадських організацій, що опікуються станом питної води, ЗМІ, які висвітлюють цю проблему.

Анкетне опитування населення для незалежної оцінки якості питної води проводили в рамках НДР лабораторії гігієни водопостачання та охорони водоймищ ДУ «ІГМЕ НАМНУ» «Гігієнічна оцінка побутових фільтрів та колективних систем нового покоління, що пропонуються для доочистки питної води, та обґрунтування їх вибору і використання для різних регіонів країни» (шифр АМН.29.13, номер держреєстрації 0113U002342, термін виконання – 2013-2015 рр.) та НДР кафедри гігієни та екології ДЗ "ДМА МОЗ України "Гігієнічні аспекти питного водопостачання та наукове обґрунтування попередження ризиків для здоров'я сільського населення Дніпропетровської області" (№ держреєстрації 0113U007630), термін виконання: 2014 – 2018 рр.

Результати соціологічного опитування міського та сільського населення різних областей України впроваджено в науково – педагогічний процес кафедри гігієни та екології ДЗ „Дніпропетровська медична академія МОЗ України”, кафедри комунальної гігієни та екології людини з секцією гігієни дітей та підлітків Національного медичного університету імені О.О. Богомольця МОЗ України, кафедри загальної гігієни та екології Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського, у науково-практичну роботу лабораторії токсикології ДУ „Український НДІ промислової медицини”

та лабораторії гігієни та екології води Українського НДІ медицини транспорту МОЗ України.

Основними причинами погіршення якості водопровідної питної води в Україні є зростання антропогенного забруднення джерел питного водопостачання, використання на річкових водопроводах застарілих водоочисних технологій, практично повна відсутність застосування на артезіанських водопроводах методів кондиціонування води, незадовільний санітарно-технічний стан водопровідних мереж тощо (Прокопов В.О., 2004, 2006, 2011, 2014). Все це призводить до того, що значна частина населення України споживає питну воду, якість якої не завжди відповідає гігієнічним нормативам та може становити загрозу для здоров'я.

У 2013-2015 рр. нами проведено соціологічне опитування міського та сільського населення різних областей України для отримання неупередженої оцінки стану та якості питної води, що використовується у побуті, а також пропозицій щодо заходів із покращення водопостачання. Використано метод індивідуального опитування користувачів за розробленою нами анкетною, яка містить 18 запитань, об'єднаних у дві групи: перша – питання стосовно ставлення респондентів до якості водопровідної питної води, друга – питання до осіб, які використовують водоочишувачі для її доочищення у побуті. Всього було зібрано та проаналізовано біля 700 анкет від респондентів, що мешкають в різних адміністративно-територіальних регіонах країни.

Аналіз даних анкетного опитування свідчить, що 68,5 % населення не задоволено якістю водопровідної питної води, яку вони споживають. Майже кожен четвертий з респондентів вважає водопровідну питну воду неякісною (24,0 %), а більше половини (60,5 %) – умовно якісною та пов'язують її низьку якість із незадовільними органолептичними (запах, смак, каламутність, забарвленість) та санітарно-хімічними показниками (загальна жорсткість, вміст хлору тощо). Незадовільну якість питної води вважають причиною появи у родині хвороб сечостатевої системи (37 % опитаних), шлунково-кишкового тракту (34 %) та пошкоджень емалі зубів (21 %).

Понад половина опитаних зазначила, що найбільш ефективним заходом поліпшення якості питної води є удосконалення технологій водопідготовки на водопроводах (55,0 %). В той же час, усвідомлюючи нереальність швидкого виконання такого заходу в сучасних умовах, найбільш оптимальним рішенням вважають запровадження доочищення водопровідної питної води за допомогою побутових чи колективних водоочишувачів в місцях безпосереднього її споживання (30 % респондентів), що дозволить вже найближчим часом поліпшити

її якість в населених пунктах України. 76,3 % із них регулярно використовують водоочищувачі для поліпшення якості водопровідної питної води.

Найбільш поширеними є побутові сорбційні (з активованим вугіллям) фільтри – кувшини вітчизняних виробників, як зауважили від (6,1 до 34,0) % респондентів. Значно рідше використовують водоочищувачі із іонообмінними смолами або мембранами зворотного осмосу (11,7 та 17,6) % відповідно. Обізнаність населення стосовно того, яким чином мають вибиратися побутові фільтри є вкрай низькою. 68,7 % опитаних дотримуються встановлених виробником рекомендацій щодо частоти та своєчасності заміни функціональних елементів водоочищувачів.

Практично половина опитаних, що використовують побутові фільтри для доочищення водопровідної питної води, не завжди задоволені її якістю, що наймовірніше пов'язано з неправильним вибором та експлуатацією водоочищувачів.

Дана анкета була використана для регіонального соціологічного опитування сільського населення Дніпропетровської області щодо їх оцінки якості водопровідної питної води, яка надходить у будівлю. За однаковими анкетними запитаннями, думки міського та сільського населення в різних регіонах збігаються в загальній незадовільній оцінці якості питної води та необхідності застосування дієвих заходів із покращення стану водопостачання в країні.

Запровадження анкети дасть змогу отримати незалежну інформацію від споживачів із різних регіонів країни щодо якості водопровідної питної води, яка може бути використана для обґрунтування пропозицій з покращення стану питного водопостачання в кожному конкретному населеному пункті.

За додатковою інформацією звертатися до авторів листа: ДУ «Інститут гігієни та медичної екології ім. О. М. Марзєєва НАМН України», д.мед.н., проф. Прокопов В. О., тел.: (044) 559-25-81, н.с. Липовецька О.Б., тел.: (044) 513-06-23.